Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXVI. Ч. 15. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го СІЧНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 20, 1979 No. 15 VOL. LXXXVI.

1919 — У 60-РІЧЧЯ АКТУ ЗЛУКИ І СОБОРНОСТИ 22-ГО СІЧНЯ — 1979

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО РОКУ ДИТИНИ

У 20-річчя Хартії Прав Дитини Асамблея Об'єднаних Націй проголосила 1979-ий рік Міжнародним Роком Дитини. Хартія Прав Дитини з 1959 року виступає проти дискримінації і кривди в усіх ділянках біологічного і духового життя дитини, її родини і оточення.

Держави й народи світу, з уваги до своїх майбутніх поколінь відповіли прихильно на проголошення Міжнародного Року Дитини і відмічують його широко закроєними акціями, які будуть проводитися на протязі двох декад, від 1979 — 2000 років.

На жаль, усі форми дискримінації і переслідування дитини, поміщені в Хартії Прав Дитини, існують у поневоленій Україні. Українська спільнота у вільному світі має змогу в рамках Міжнародного Року Дитини піднести голос в обороні дитини України і водночас виявити осяги української дитини у свобідних умовинах країн нашого поселення. Світова Федерація Українських Жіночих Організацій в порозумінні з Секретаріятом Світового Конґресу Вільних Українців, покликала до життя українську світову Комісію Міжнародного Року Дитини, до якої ввійшли представники українських центральних виховних організацій нашої діяспори. Комісія перевела підготовчі акції, створюючи Крайові Комітети МРД в країнах поселення, стала членом-кореспондентом Секретаріяту Міжнародного Року Дитини ОН і проголосила 1979 рік Роком Української Дитини в рамках Міжнародного Року Дитини при ОН.

Українські організації й установи, члени Світового Конґресу Вільних Українців через своїх делеґатів-учасників ІІІ-го Конґресу СКВУ заявили свою позитивну поставу до Українського Року Дитини. Гаслом Українського Року Дитини є: „Дитина — скарб нації".

Закликаємо українську спільноту прийняти прихильно проголошення Українського Року Дитини і дати Українській Світовій Комісії МРД моральну, організаційну і фінансову піддержку.

Микола Плавюк — президент СКВУ, Лідія Бурачинська — голова СФУЖО, Ірина Пеленська — голова Комісії УРД

січень 1979 рік.

Ігор Сохан очолив Крайову Пластову Старшину

Ню Йорк, Н. Й. (О. Ю.). — У четвер, 1-го січня ц. р., на пленарному засіданні Крайової Пластової Старшини, пост голови Крайової Пластової Старшини на місце покійного Андрія Миця, перебрав, згідно із статутом, пл. сен. Ігор Сохан, голова Сектора зв'язку і організацій. Головою сектора став діловод організації — Володимир Свинтух.

Ігор Сохан

Ігор Сохан — активний пластун від наймолодших своїх літ, член Загону „Червона Калина", довшолітній член Крайової Пластової Старшини, в якій спершу був діловодом тіловиховання, а опісля на протязі каденцій — головою сектора зв'язку та організацій.

Перед новим головою — підготова до Крайового З'їзду Пласту, який відбудеться на Союзівці від 28 до 29-го квітня ц. р. та координація праці всіх секторів Крайової Пластової Старшини.

Д-р Лев Добрянський промовлятиме на Святі Державности в Боффало

Боффало, Н. Й. (М. Лоза). — У суботу, 27-го січня 1979 року в готелі Стетлер Гільтон (початок о год. 6:30 вечора) відбудеться бенкет з мистецькою програмою для відзначення Свята Державности. Молитви проведуть: о. настоятель Василь Уманець і о. д-р Павло Івахів. Програму свята відкриє голова Відділу УККА Василь Шарван. Майстром церемонії буде д-р Богдан Гарасим. Доповідь виголосить президент УККА професор д-р Лев Добрянський. На свято запрошено представників місцевої адміністрації.

Мистецьку частину виповнять місцеві сили, а саме: хор „Бурлаки" (диригент Юрій Лаврінський); вокальний квартет „Галичанки" (при акомпаньяменті Михайла Телюка, мист. керівник — мґр Христина Мороз); молода балерина Лариса Шарван; молодий піяніст Давид Біловус та студентський танцювальний гурток „Черемшина".

Після бенкету відбудеться баль, під час якого гратиме оркестра „Серенада" під керівництвом Михайла Телюка.

День 22-го січня 1979 року посадник міста Боффало і староста повіту Ірі проголосять „Днем Української Державности". З цієї нагоди будуть видані відповідні проклямації. Підписання проклямацій відбудеться в присутності української делеґації, в будинку Міської Управи (Сити Голл), куди прибуде також повітовий староста. На всі урочистості запрошені репортери радіо і телебачення. На будинках Міської і Повітової Управ повіватимуть в цей день українські національні прапори.

Зустріч-Бенефіс з Надією Світличною

Ню Йорк, Н. Й. — У суботу, 20-го січня ц. р. о год. 7-ій вечора Пластовий Курінь „Верховинки" влаштовує в Українському Інституті Зустріч громадянства з Ню Йорку та околиці з Надією Світличною. У програмі: слово ред. Марти Скорупської про Надію Світличну, Оля Кириченко-Шуган — читання поезій Ліни Костенко та дружні розмови з Н. Світличною.

Проголошення Акту Злуки 22-го січня 1919 року в Києві

АКТ ЗЛУКИ І СОБОРНОСТИ

"В імені Української Народної Республіки проголошує Директорія всьому українському народові велику подію в історії нашої української землі:

Дня 3 січня 1919 р. в місті Станиславові Українська Національна Рада Західньо-Української Народної Республіки, як представниця волі всіх українців бувшої Австро-Угорщини і як найвищий їх законодатний орган, святочно проголосила з'єдинення Західньо-Української Народної Республіки з Українською Придніпрянською Народною Республікою в одну суверенну Народну Республіку.

Вітаючи з великою радістю цей історичний крок наших західніх братів, Директорія Української Народної Республіки рішила прийняти до відома це з'єднення і ввести його в життя згідно з умовами, які означено в Ухвалі Української Національної Ради з дня 3 січня 1919 року.

Від нині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і придніпрянська Україна в Одну Велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили й за які вмирали найкращі сини України. Від нині є тільки одна незалежна Українська Республіка. Від нині український народ, звільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної незалежної Української Держави на добро і щастя українського народу".

С. Орлюк

НА СОФІЙСЬКІЙ ПЛОЩІ В КИЄВІ

22 січня 1918

Хвилює радісний майдан,
У золоті свята Софія
Угору вироста, як мрія,
І горду булаву Богдан
Простер в майбутнє
над юрбою
Вже здійснено. Не мрія.
Чин!

І в зриві мідяному кінь
Зривається, немов до бою.
Лунає дзвонів віщий спів,
Серця й простори
він колише.
І нагло мовкне.

Нагло тиша,
І в ній на крилах голубів
Пливуть слова
у безгоміння:

„Віднині Ти, Народе, знай,
Тобі увесь належить край,
Віднині вільна Україна!
Від моря Чорного аж ген,
Де б'ють Дніпрові
джерела,

Через степи, де вольні
села
Всміхаються в віках
вишень,
Від синіх узбережжів Дону,
Далеко ген до верховин.

Карпатських зворів,
полонин,
Нехай не буде вже
кордону!
Народ і землі всі —
єдині,

Народні право і закон.
Розбитий впав ворожий
трон.
На свій здвигаєш
волю нині".

...Знов дзвін мідяним
серцем б'є,
Усім, усім яснїють лиця,
Грушевський радісно
сміється,

Навколо армія стає,
І враз гримить у небо
„Слава!"
По двох невольничих віках!
І булаву простяг Богдан
Туди, де родиться
держава.

ЩЕ ПРО ГЕЛІЯ СНЄГІРЬОВА

Копенгаґен (УІС „Смолоскип"). — Сюди дісталася вістка про передчасну смерть українського письменника, автора книжки „Набої для розстрілу" („Ненько моя ненько") Гелія Снєгірьова. Гелій Снєгірьов помер 28-го грудня 1978 року, на другому поверсі неврологічного відділу Київської міської клінічної лікарні ім. Жовтневої революції на вул. Карла Лібкнехта, 39/1. Повну відповідальність за передчасну смерть письменника несуть дві лікарки, співробітниці КҐБ д-р Ольга Василівна Павлова, яка до самої смерти Снєгірьова була його особистим лікарем і завідуюча неврологічного відділу цієї лікарні д-р Галина Семенівна Бурляй. До самої смерті йому не роблено медичної терапії для повернення влади в нижній частині тіла, що приспішило смерть. Гелій Снєгірьов був цілковито відокремлений і до самої смерти знаходився під постійним поліційним наглядом.

Гелій Снєгірьов

Нижче друкуємо лист Української Гельсінкської Групи на оборону Г. Снєгірьова, який був поміщений в „Бюлетеню" ч. 2 київської Групи (стор. 41). Бюлетень цей появиться вже вкоротці українською мовою і в перекладі на англійську у В-ві „Смолоскип".

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ
Генеральному Прокуророві СРСР,
Міжнародному Червоному Хрестові,
Комісії Прав Людини

Звертаємо увагу Проку-

(Закінчення на стор. 3)

День Солідарности в Клівленді

Клівленд, Огайо (Орест Дейчаківський). — Понад п'ятдесять українських студентів (членів Пласту, СУМУ і ОДУМ-у) і молодих професіоналістів узяли участь у 24-годинній голодівці 12-го січня ц. р. на центральній площі Клівленду. Ціллю цієї голодівки було показати мешканцям Клівленду нашу солідарність з українськими політв'язнями, які у цей день проводять голодівку. Як уже відомо, 12-го січня 1972 року розпочалися масові арешти української інтеліґенції в УССР. На знак протесту цих арештів, українські політв'язні (а також багато політв'язнів інших національностей) щорічно голодують у цей день.

Цю акцію, що її вже третій рік підряд улаштовує Український Комітет Людських Прав, була успішна помимо холодної погоди. Учасники приїхали до „давнтавну" ще перед 12-ою год. вночі і швидко розклали шатро, транспаранти і колючий дріт, що символізував совєтські концтабори. Вже 11-ій год. вечора прибули телевізійні репортери зі станції ч. 3, щоб перевести „живе" інтерв'ю. На протязі наступних 24-ох годин учасники голодівки роздавали літературу прохожим, інформуючи їх про дальші репресії українських діячів, зокрема членів Української Гельсінкської Групи. Повідомлення появилися теж на чотирьох із більших радіостанцій Клівленду, як також в обидвох щоденниках „Плейн Ділер" і „Клівленд Пресс".

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ СВЯТКУЮТЬ РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ ТРАДИЦІЙНИМИ ІМПРЕЗАМИ. В КОНҐРЕСІ ЗСА ВІДБУДУТЬСЯ МОЛИТВИ В НАМІРЕННІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ; ГУБЕРНАТОРИ СТЕЙТІВ І ПОСАДНИКИ МІСТ ПРОГОЛОШУЮТЬ ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Українські громади в ЗСА, у співпраці з Централею Українського Конгресового Комітету Америки, намітили цілий ряд імпрез для врочистого відмічення 61-их роковин проголошення незалежности Української Народної Республіки та 60-річчя проголошення Акту Соборности 22-го січня 1918 і 1919-го років.

Як і в минулих роках, президент УККА проф. д-р Лев Добрянський звернувся з проханням до всіх сенаторів і конґресменів зложити відповідні заяви в Конґресі ЗСА з нагоди цих роковин. Поодинокі Відділи УККА поробили заходи у посадників міст і губернаторів стейтів щодо проголошення „Дня Української Незалежности" та вивішення українських прапорів у дні 22-го січня. В неділю, 21-го січня, в українських церквах будуть відправлені Богослужіння в наміренні українського народу. У понеділок деякі українські установи, підприємства й школи будуть закриті.

У Вашінгтоні офіційні святкування відбудуться в середу, 24-го січня. Сесію Палати Репрезентантів відкриє цього дня молитвою о. митрат Степан Тиханський, генеральний вікарій і адміністратор Філядельфійської Архиепархії, а опісля поодинокі сенатори й конґресмени складатимуть відповідні заяви. В год. 5-ій по полудні, на Капітолю в кімнаті Е-Ф відбудеться зустріч-відзначення з участю численних законодавців ЗСА. З промовами виступлять проф. Л. Добрянський і екзекутивний віцепрезидент УККА о. Роберт Москаль. Спонзорами зустрічі є конґресмени Філіп Крейн з Ілліной і Крістофер Додд з Коннектікату, а організацією займаються місцевий Відділ та Інформативне Бюро УККА.

У Ню Йорку, в понеділок, 22-го січня, о год. 6-ій увечері, Централя УККА влаштовує прийняття для відмічення роковин проголошення Державности й Соборности. Прийняття відбудеться в Українському Інституті Америки.

Про відмічення роковин 22-го січня у їх громадах інформації подали такі Відділи УККА:

Округа Олбані, Н. Й.: У вівторок, 23-го січня, у Леґіслятурі Нюйоркського стейту відбудеться спеціяльна програма, яка складатиметься з двох частин — мистецької й офіційної. Початок мистецької програми — год. 12-та вполудне. В год. 3-ій по полудні в залі Леґіслятури відбудеться формальне відмічення роковин проголошення Української Державности з участю стейтових сенаторів і асемблименів.

Ню Йорк: Урочиста Академія відбудеться в неділю, 21-го січня, о год. 4-ій по полудні, в залі Фешен Інституту при 225 Захід 24-та вулиця. Головним промовцем буде відомий студентський активіст д-р Ігор Раковський.

Нюарк: Концерт відбудеться в неділю, 21-го січня, о год. 4-ій по полудні, в залі Ірвінгтон Гай Скул в Ірвінгтоні. Головну промову виголосить маґістрант теології Андрій Чировський.

Філядельфія: Академія в неділю, 21-го січня, о год. 3:30 по полудні, авдиторії Середньої Школи для Дівчат, при Брод і Олні вулицях. Промовці — президент СКВУ Микола Плав'юк і президент-елект Іван Базарко, яких місцевий Відділ УККА вшанує нагородами „Українців Року".

Трентон: Підписання проклямацій посадником Артуром Голлендом і губернатором Ню Джерзі Бренданом Бирном заплановане на понеділок, 22-го січня. Святочна академія відбудеться в неділю, 28-го січня, о год. 4-ій по полудні, в залі української православної церкви св. Юрія Переможця у Ярдвілі, Н. Дж. Головний промовець — студент Андрій Шевченко.

Янґставн, О.: Врочистий бенкет відбудеться в неділю, 21-го січня, о год. 6-ій увечері, в університетському ресторані „Вікер Беснет". Головний промовець — Андрій Фединський.

Ню Гейвен, Конн.: Субота, 20-го січня, в залі готелю Шератон Парк-Пляза — святковий бенкет. Вступну промову виголосить заступник президента УККА і голова місцевого Відділу д-р Михайло Снігурович. Після бенкету — баль. У неділю, 21-го січня, о год. 12:30 по полудні, відбудеться маніфестація та складення вінка в пошану героїв на площі біля міської ратуші.

Клівленд: Бенкет у залі української католицької парафії св. Покрови відбудеться в суботу, 20-го січня. З промовами виступлять: головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, сенатор Говард Меценбаум і конґресменка Мері Ровз Окар.

(Закінчення на стор. 4)

З огляду на Свято Державности, яке припадає у понеділок, 22-го січня ц. р., бюра Головної Канцелярії Українського Народного Союзу і видавництва „Свобода" будуть закриті, а працівники матимуть день вільний від праці. Чергове число „Свободи" друкуватиметься у вівторок з датою середи, 24-го січня

Молодь Пласту і СУМА в Сиракюзах спільно відмітила „День Солідарности"

Група членів Пласту й СУМ в Сиракюзах під час відмічення „Дня Солідарности" 12-го січня ц. р. У першому ряді (зліва): Ліда Гвозда, яка держить портрети Вячеслава Чорновола й Ірини Калинець, Марко Гудзяк і Славка Тимків; у другому ряді (зліва): Леся Гурська, Ігор Ґодзяк і Христя Кохан.

Сиракюзи, Н. Й. — Молодь місцевої станиці Пласту і осередку СУМ Америки, спільним апелем у п'ятницю, 12-го січня, відмітила „День Солідарности з Українськими Політичними В'язнями в СССР", перевівши раніше голодівку на знак підтримки всіх українських політв'язнів та членів правозахисного руху в Україні. Після апелю, який відбувся в місцевій домівці Пласту, молоді члени цих двох організацій чергувались у читанні творів українських дисидентів.

День раніше місцевий щоденник „Сиракюз Геральд Джорнал" помістив листа до редакції за підписом д-ра Івана Гвозди, в імені місцевої пластової станиці, та Павла Ткача, голови осередку СУМ Америки, в якому пояснюється генезу „Дня Солідарности" згідно зі заявою Вячеслава Чорновола з 12-го січня 1974 року та значіння цього дня для українців у вільному світі. В листі молодь цих двох організацій закликає президента Картера та інших політичних діячів, як і американських співгромадян, виступати в обороні українських політичних в'язнів в СССР.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Косик, Володимир Левенець, (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Зенон Снилик, Василь Тершаковець і Євген Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У день самостійности й соборности України

Кожний нарід відзначає щорічно різні річниці — перемоги, звільнення країни від наїзника, підписання миру, чи річниці народження й смерти визначних людей. Але найбільше врочисто й послідовно кожна нація відзначає день свого оформлення у державно-політичну самостійну одиницю, день, коли нація взяла в свої руки свою власну долю, коли повідомила світ про свою самостійність і суверенність.

Також і українська нація святочно повідомила світ про свою волю жити вільним, незалежним життям. Сталося це 22 січня 1918 року. Було це офіційне, святочне повідомлення, бо фактично українці перебрали повністю всю владу в Україні в свої руки 16 листопада 1917 року, коротко перед проголошенням Української Народної Республіки. Але 22 січня 1918 року залунали над Києвом і Україною знаменні слова:

,,Український народе! Твоєю силою, волею, словом утворилася на українській землі свобідна Українська Народня Республіка... Ми, Українська Центральна Рада, оповішаємо всім громадянам України: Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу.''

І цей день — 22 січня — став у нас, українців, національним святом, Святом Державности, Святом Самостійности.

Але 22 січня має ще й інше значення, бо рік після проголошення самостійности, дня 22 січня 1919 року, у цьому ж Києві, столиці Української Народної Республіки, проголошено новий акт: Акт Соборности, з'єднання усіх українських земель в одну українську державу. Залунали нові слова волі народу, устами його представників:

,,Від нині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і придніпрянської України в Одну Велику Україну. Сповнилися одвічні мрії, для яких жили й за які вмирали найкращі сини України. Від нині є тільки одна незалежна Українська Республіка''.

Ці два державнотворчі акти мають величезне значення для української нації. Проголошені вони згідно з правом кожного народу рішати про свою долю, правом, що його називають правом самовизначення.

В актах самовизначення України говориться про те, що за сповнення відвічних мрій, здійснених цими актами, жили і вмирали найкращі сини України. То ж не диво, що наступні українські покоління цих актів не можуть забувати і повинні їх боронити. Історію завертають назад лише тим народам, які не вміють обороняти здобутого, досягненого.

Пакту українського самовизначення, який стався в січні 1918 року і був підтверджений у січні 1919 року ніхто вже ніколи не змінить. Ворожі сили можуть лише змагати до того, щоб його забув світ і ми самі, та щоб перекона ти світ і нас самих, що, згідно з принципом непередрішення, україицям щойно пізніше, коли буде вигідніше для окупанта (чи окупантів), треба буде ,,самовизначатися''.

Ні/ Україна вже самовизначилася давно і вона лише чекає свого звільнення від окупанта, який покорив її насиллям, безправно, який захопив її волю і багатства для того, щоб переводити в життя свої власні пляни, непотрібні українському народові, пляни підбою і світової революції.

Українська спільнота у вільному світі, в усіх країнах діяспори, щорічно відзначує річниці проголошення самостійности й соборности України. Це власне є доказом, що пам'ять народу, якщо вона не притуплена заборонами, якщо вона не поневолена, відмовляється забути свої державно-творчі акти, акти свого ставання, і знає їх вагу.

Але не в усіх країнах українського поселення однаково відзначають Державне Свято України. У країнах, де малі українські поселення, його відзначають скромною академією, чи лише доповіддю. Українці в ЗСА, як і в сусідній Канаді, є в тому щасливому положенні, що українські громади тут великі. Тому й відзначення українського Державного Свята приймає тут значніших, величавих форм.

У ЗСА відбуваються промови сенаторів і конгресменів в обох Палатах Конгресу, губернатори стейтів і посадники міст проголошують ,,Українські Дні'', відбуваються інші святкові імпрези, якими віддається поклін українському народові і пригадується світові про його боротьбу за свободу і самостійність. Яскравим виявом пошани до Свята Самостійности і Соборности є також те, що дня 22 січня українські установи ЗСА не працюють, як це годиться в день найважливішого свята нації.

Євген В. Федоренко

У СІЧНЕВІ РОКОВИНИ

Двадцять другого січня — найвизначніша дата в модерній українській історії. Шестдесят один рік тому в Україні відбулися великі історичні події, що стали поворотним пунктом у новітній історії українського народу. Це були незабутні січневі акти 1918 і 1919 років..

Двадцять другого січня 1918 року ІУ-им Універсалом Української Центральної Ради задекляровано волю українського народу:

,,Народе України! Твоєю силою, волею, стала на Землі Українській Вільна Українська Народна Республіка. Справдилась давня мрія батьків Твоїх, борців за вольности і права трудящих... Однині Українська Народня Республіка стає самостійною,ні від кого незалежною,вільною,суверенною Державою Українського Народу".

Та в цій даті збіглася ще друга незмірна в її величі подія — рік пізніше, 22-го січня 1919 року, проголошено з'єднання українських земель, з'єднання окремих частин українського народу, що перебували під різними займанщинами. Ось світлі слова Українського Трудового Конґресу

,,Від нині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і придніпрянська Україна в Одну Велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили й за які вмирали найкращі сини України. Від нині є тільки одна незалежна Українська Республіка".

Проголошення актів незалежности і соборности є великими історичними подіями в житті українського народу. Цими актами, історично-політичної ваги, український народ заявив перед цілим світом не тільки незламну волю й історичні прагнення усього українського народу до незалежности, а й про єдність усіх українських земель.

Ось цю знаменну подвійну дату 22-го січня святкують українці в усьому вільному світі, і напевно відзначають її в душі й там, в Україні, всі, хто пам'ятає свою історію, і всі, хто й не пам'ятає, але чує про неї й хто прагне свободи ,,в своїй хати".

Важливість тих двох історичних подій — проголошення незалежности й проголошення соборности — ще в тому, що весь дальший етап української історії стоїть у якійсь залежності від тих двох історичних актів.

С постанням української держави було досягнено чимало успіхів на міжнародному, дипломатичному форумі. Українська Народна Республіка була визнана ,,де-факто" та ,,де-юре" багатьма державами. На Версальській Мировій Конференції діяла й працювала делегація України. Україна як самостійна й суверенна держава виступала вже як суб'єкт міжнародного права.

Але проти існування молодої української держави виступав традиційний ворог — північний сусід, цього разу в формі большевизму, продовжуючи загарбницьку імперіялістичну політику царської Москви. Ця війна проти самостійности України тривала три роки. У цьому першому збройному конфлікті з комуністичною Росією Україна зазнала мілітарної поразки, і під тиском переважаючих сил ворога, армія і уряд УНР примушені були залишити територію України.

Говорячи про ці великі історичні події, про світлі акти 22-го січня, можна й треба говорити й про темні моменти в добі української визвольної боротьби. Не бачити або замовчувати хиби й недоліки не сміє той народ, що бореться за самостійне життя. На помилках минулого требавчитися та не допустити, що ці помилки повторилися в майбутньому.

Українська революція 1917-20 років — процес надзвичайно складний. Треба безпристрасно висвітлювати ті історичні факти і той хід подій, які творили історію визвольної боротьби. Висвітлювати без надмірного елею й без бруду.

Визвольна боротьба розгорілася у несприятливих для українського народу обставинах. Довга московська неволя скалічила український народ під оглядом національним, соціяльним і культурним. Русифікаційна політика царської Росії була причиною того, що міста в Україні, а з ними і вища верства української спільноти, як і верхи робітництва, зденаціоналізувалися, а ці верстви виконують одну з найважливіших функцій в житті народу й держави. Тло української революції було сирим, невикультивованим, непідготованим.Українці творили майже етнографічну масу, і хоч українському народові не бракувало ентузіязму в боротьбі за своє самостійне життя, проте бракувало досвідченої інтеліґенції для політично-державного будівництва, і тому майже до ІУ Універсалу в Україні бракувало самостійницьких партій. І коли від часу створення Української Центральної Ради до ІУ Універсалу, тобто через дев'ять місяців, політична верхівка перейшла метаморфозу в бік абсолютного відокремлення від Росії, вона перемогла декляратив но. Цю декляpацію треба було затвердити. А щоб затвердити її успішно треба було мати добре військо. Українська Центральна Рада, приділюючи увагу т. зв.

(Закінґення на стор. 4)

Іван Лесько

СВЯТО СОБОРНОСТИ І ЙОГО ҐЕНЕЗА

В першу річницю проголошення державної незалежности, 22 січня 1919 року, Україна могла святкувати другий, не менше важливий державно-політичний успіх: об'єднання в одну Державу двох, століттями розділених віток українського народу.

Це друге свято, що його 60-літня річниця припадає в цьому році, обходять у нас менше торжественно, ніж Свято Незалежности, може тому, що насуває воно і невеселі думки, чому одноцілий колись національний моноліт роздвоївся до тої міри, що створив дві окремі держави, а їх об'єднання треба святкувати, як незвичайну подію.

Причина цьому це наслідок перебування українського народу в різних чужих і ворожих кліматах і політичних структурах, що витворили дві різні ментальності, накинули різні культурні форми й ідеї. Ці чужі культурні атаки і впливи були спрямовані передусім на провідні верстви українського народу і вони або зовсім денаціоналізувавлися, або, як наприклад, відроджена інтелігенція 19-го і 20-го століть, прийнявши чужу політуру, не тільки відчужилася від народних мас, але почувалася між собою відповідно до прийнятих культурних форм. Натомість, простий нарід зберіг переважно єдність психіки і культури і ніяких різниць у взаїмних відносинах між собою не відчував.

Проте, при кожночасним послабленні ворожого тиску і відродженні національної свідомости також і ті інтелігентські кола одним з перших завдань уважають об'єднання нації на базі спільних історичних традицій, культури, віри, мови — наголошуючи все спільне та відкидаючи те, що різнить.

І тому Свято 22 Січня 1919 року не сталося під впливом хвилевого одушевлення чи політичної вирахуваности, але було радше завершенням довгого процесу.

Уже перші провісники національного відродження Галичини 1830-их років — т. зв. ,,Руська трійця'', зокрема Маркіян Шашкевич — діяли під впливом такого ж відродження на Придніпрянщині і наголошували однісіть обох частин українського народу. Не без їхнього впливу Головна Руська Рада Галичини у своїй відозві до народу в 1848 році підкреслює приналежність галицьких українців до великого українського народу, ,,що спільною мовою говорить'' і який ,,колись був самостійний, рівнявся у славі з наймогутнішими народами Европи...''

В тому ж дусі діяли і творили найвидатніші українські письменники, історики і публіцисти 19-го і початку 20-го ст.: Драгоманів, Франко, Грушевський, Стефаник і інші. Не йшли одначе їхніми слідами галицькі політики, виховані в австралійській системі легалізму і протегованого австрійським урядом рутенства, обмежуючи свої програми до територіяльної автономії Галичини при повній льояльності до трону.

Одначе під впливом революційних подій 1917-19 років і захитаного становища Австрії, а головно в наявності факту постання Української Держави, змінюють свої погляди і ці австрійські льоялісти. Вже при зустрічі з представниками Придніпрянської України Дмитром Дорошенком у Львові в квітні 1918 року галицькі парляментаристи просять передати наддніпрянським братам вислови радости з відродження Української Держави і те, що Західня Україна жде їхньої ,,допомоги для визволення тут та майбутнього з'єднення в одну Соборну Україну''. Якого пів року пізніше посол до віденського парляменту, Лонгин Цегельський у своїй промові з нагоди відкриття Українського університету в Києві, між іншим, каже: ,,Я вірю, я певен в тому, що ви, браття, пригорнете й нас, галичан, до себе''.

І тому, коли представник Української Держави, Модест Левицький заявив на протестаційному вічу львівських українців проти прилучення Східньої Галичини до Польщі, що Українська Держава чує голос поневоленої Галичини, настрій зібраних, — як згадує очевидець — ,,піднісся до найвищого ступня фанатичних окликів. Ідея єдности всіх українських земель і всього українського народу панувала тоді невідповідно в душах і думках украї.ського народу Галичини'' (Кость Левицький, ,,Великий Зрив'', ст. 98).

Передове місце в цій соборницькій акції займали ідеалістичні сфери галицького суспільства: студентська молодь, Українські Січові Стрільці, соціял-демократична партія і чисельні члени інших політичних партій. Українські студенти віденської ,,Січі'' вже на початку листопада 1917 року вислали телеграму до Центральної Ради в Києві, що визнають її як владу для всіх українців; таке становище зайняло й українське студенство Львова. Січові Стрільці вже від осени 1918 року воювали в з'єднанні з військовими формаціями Наддніпрянської України. Коли ж старі галицькі парляментаристи, згуртовані в Українській Національній

(Закінґення на стор. 4)

К. Крупський

НІКОЛИ НЕ ПЕРЕЖЕНУТЬ, ЯКЩО ДОСІ НЕ ДОГНАЛИ

(2)

Ця частина статті починається такими словами: ,,Для американського підприємця ця величезна фабрика вантажних автомашин над рікою Кама стоїть як живучий символ того, як детант може діяти без втручання політиканів''.

На мою гадку, в світлі того, які заміри плекає Москва супроти капіталістичного світу, наведені слова виглядають символом наївности тих, які і досі не бачать тих замірів Москви. Стаття включає дуже промовисту таку таблицю, яка базована на даних за 1977 рік:

	ЗСА	СССР
Величина території країни	3.6	8,6 мільйона кв. миль
Населення	218,5	261,4 мільйона
Число працюючих	97,4	137 мільйонів
Брутто продукції країни	1,887	1,034 мільярда долярів
Продукція нафти	8,8	11 мільйонів барилок
Продукція комп'юторів	59,5	11,5 тисяч (тільки великі)
Продукція заліза	113,7	147 мільйонів м.
Закордонна торгівля	268,9	86,2 мільярда долярів
Продукція збіжжя	262.	174 мільйона мет.тонн
Продукція м'яса	17,8	14,8 мільйона мет.тонн
Відсоток затруднених в сільсько-господарстві	2.0 від.	13.0 відсотків

До діяграми поданий короткий пояснювальний коментар приблизно такого змісту: Помимо переваги Совєтського Союзу в ресурсах, сирівців,величині країни і робочої сили, ЗСА переважають цю країну в загальній продукції як 2 до 1. Це і є ключевим фактором, який показано на цих сторінках порівняннями економічного характеру тих ревалізуючих потуг.

У 1977 році ЗСА випродукували продуктів і послуг вартости 1.887 мільярдів долярів, що називаємо Брутто Продуктом Країни. Совєтський БПК дорівнював 1.034 мільярда долярів. У багатьох розмірах національне багатство чи сила СССР перевищає ЗСА. Совєтський Союз має майже подвійно більше земель і має більше 43 мільйони населення. Він має багато більше сільськогосподарських робітників, а проте, американці продукують більше зерна і м'яса. Росія мусить купувати зерно в ЗСА. СССР видобуває більше заліза чим Америка, а проте СССР купує модерну машинерію в ЗСА.

Продукція і резерви нафти Совєтського Союзу є далеко більшими від американських, одначе Америка одержала 1.4 мільярда долярів приходу з торгівлі з Росією. Під оглядом будь-якого стандарту, американці живуть краще чим росіяни. Чому це так? Одинокою причиною є те, що совєти викидають більшу частину їхньої продукції на військові цілі. Ще більше важливим є це: на кожного американця припадає 8.637 долярів як вартість пересічної річної продукції дібр і послуг, а це є майже вдвоє більше від совєтської пересічної річної продуктивности, яка дорівнює 3.956 долярів. Ці числа відображають більшу успішність американського робітника і системи. В технології совєти ще мусять бігти, щоб наздогнати.

На мою думку, автор коментаря прекрасно знає, що справа не в технології, а справа в совєтській системі. Без зміни цілої системи совєтам ніколи не вдасться здогнати в продукції Америку. Симптоми неуспішности совєтської системи вже давно стали хронічними. Постійні браки одного чи другого продукту щоденного вжитку, черги покупців біля крамниць і т. п., недомагання є такими старими як ціла совєтська система.

Ось в останньому часі (14-го грудня 1978 року) денверський щоденник ,,Рокі Маунтейн Нюз'' за агенцією АП надрукував статтю п. н. ,,Чорний ринок на косметику в Совєтському Союзі''. Це зовсім ніяке ,,очорнювання'' совєтської системи, а тільки правдиве ствердження факту — нестачі товару і більше нічого. Хтось з нас призвичаєних до того, що в ЗСА, кожна наріжна крамниця дослівно завалена цим крамом, може уважати цю совєтську нестачу маловажною, але не так думають мільйони споживачів в Совєтському Союзі, які намагаються дістати цей крам.

Напевно, що совєтський уряд за якийсь час постарається заспокоїти цю потребу і косметика появиться в задовільній кількості, але ми певні того, що той ,,уряд'' проочить щось іншого з багатогранних потреб модерної людини. В Америці дослівно є неможливим таке проочення і найменшої потреби споживача, бо тут функцію цього направду добровільного сторожа ідеально сповняє один чинник відкинений совєтською системою і замінений ,,пляном'', який ніколи не заступить питомого чинника вільної систе-

(Закінґення на стор. 3)

Данина Львівщини ,,російським друзям''

Київ. — Київська ,,Радянська Україна" інформує, що й Львівщина включилася у загальне святкування 325-річчя возз'єднання України з Росією, що розпочалося відкриттям меморіялу російського летуна П. М. Нестерова у Нестеровському районі. У Львові з нагоди цієї події у виставковій залі Львівської картинної ґалерії відкрито обласну мистецьку виставку. У філармонії розпочався цикл концертів, на яких музики виконують твори Чайковського, Ґлінки, Шостаковича. Один з тематичних концертів, — пише ,,Радянська Україна", — має назву... ,,Ми зачаровані на Схід". Проходять також лекції-концерти під назвами: ,,Чуття єдиної родини", ,,Краю мій, моя ти Батьківщино", з якими познайомлюються ,,трудящі" і ці, які відпочивають у містах курортах — Трускавця, Моршина, Любиня Великого. У бібліотеках, клюбах цієї области відбуваються, вечори, зустрічі, конференції, ,,творчі" звіти — ,,присвячені російським друзям", — звітує ,,Радянська Україна".

АКТ 22-ГО СІЧНЯ 1919 РОКУ

СПОМИН ОЧЕВИДЦЯ

(Написав Іван Юріїв, кол. сотник Січових Стрільців)

[1]

Дня 1-го грудня 1918 року, коли війська Осадного Корпусу облягли Київ, прибула до Хвастова з Галичини делеґація у складі д-ра Дм. Левицького і д-ра Льонгина Цегельського, щоб перевести з'єднання Галичини з Великою Україною. Того дня делеґація підписала ось такий акт: ,,Іменем Української Народньої Республіки Директорія: Володимир Винниченко, Симон Петлюра, Федір Швець і Панас Андрієвський і іменем Західньої Української Народньої Республіки д-р Льонгин Цегельський і д-р Дмитро Лівицький, як повновласники Української Національної Ради і Державного Секретаріяту, заявляють: Йдучи за найгарячішим бажанням Українського Народу обох Українських Народніх Республік бути якнайскорше і навіки злученими в єдиній, неподільній, незалежній та суверенній Українській Державі та виповнюючи волю верховних і рішаючих Тимчасових Органів обох цих держав, а саме волю Українського Національного Союзу й установленої ним Директорії з одного боку та Української Національної Ради і Ради Державних Секретарів з другого боку, злучитись в одно державне тіло, заключаємо цим такий передвступний договір про державну злуку...''І тут ішло 5 пунктів.

У третьому пункті обидві сторони уважають себе посполу зв'язаними цю державну злуку можливо в найкоротшому часі перевести в діло так, щоби справді створити неподільну державну одиницю. В четвертому пункті того акту застерігають собі обидві сторони задержання територіяльної автономії з огляду на витворені історичними обставинами культурні і соціяльні окремішності.

Після повороту делеґатів до столиці ЗУНР Станиславова 3-го січня 1919 року відбувалося торжественне засідання Найвищого Законодатного Органу Галицької України, Української Національної Ради, на якому одноголосно винесена таку увалу: ,,Ураїнська Національна Рада, виконуючи право самоозначення Українського Народу, проголошує торжественне з'єднання з нинішнім днем Західньої Української Народньої Республіки з Українською Народньою Республікою в одну одноцільну Суверенну Українську Республіку''. Там же порішено вислати до столиці УНР Києва окрему делеґацію для формального переведення злуки. Рівночасно делеґація мала взяти участь у Трудовім Конгресі, який мав відбутися 23-го січня.

У Штабі Осадчого Корпусу очікували приїзду делеґації. У день приїзду Штаб видав різні доручення, щоб зустріч делеґації вдалася гідно. Тому, що штабових самоходів було замало для приблизно пів сотні делеґатів Командатура Штабу мусіла зареквірувати кільканадцять приватних самоходів на кілька годин для вжитку делеґації. Висланий на Хрещатик старшина спинив продовж пів години 16 самоходів, записав їх реєстраційні числа і доручив їм на означену годину ставитись на головному двірці. Тим часом Командант Штабу одержав доручення приготовити для делеґації квартири і вечерю у Ґранд Готелі на Хрещатику, який ще до половини січня займали німці. Треба було відчистити кімнати і прибрати залю, в якій мала відбутися спільна вечеря. На зустріч гостей делеґовано двох старшин-галичан, політичного референта Штабу, підполковника Юліяна Чайківського, який мав виголосити привітальну промову і Команданта Штабу, сотника Івана Юрієва, автора цих рядків.

Крім того вислано почесну сотню з прапором і музикою під командою галичанина, сотника Бялого. Сотня у бойовому виряді та французьких шоломах уставилася на пероні, обидва відпоручники Штабу поруч, але ближче до залізничного шляху.

У всіх настрій справді святочний, бо небаром зустрінемо земляків з Галичини, й зустрінемо їх, як співгосподарів столиці. Командант станції увесь час поглядає на захід, чи не видно потягу, бо вже сиґналізували виїзд з Посту Волинського. Небаром показується в далечині перед льокомативи, яка щораз більшає. Врешті потяг задержується перед станцією. Із засніжених вагонів висідають делеґати. Пізнаю серед них полк. Вітовського і свого шкільного товариша, четаря Дмитра Палієва. Полк. Вітовський в австрійській улянці, Тимотей Старух у січовицькій шапці з січовою лентою через плече.Багато делеґатів несуть валізки, деякі навіть військові чорні куферки, на яких видно ще білі ,,цісарські'' написи: К.У.К. Інфантері Реґімент Но. Підполковник Чайківський вітає делеґацію промовою і починає її словами: ,,Батьки Галицької Землі!'' Сотник Бялий командує — ,,вправо глянь'' — і здає звіт полк. Вітовському, який переходить перед фронтом сотні. Музика грає національний гимн. Підполковник Чайківський від'їздить першим самоходом. Я залишаюся і розміщую делеґатів по самоходах, які шнурком від'їздять по Безаківській до міста. Останнім самоходом їду до Ґранд Готелю.

Застаю уже всіх на місці. Делеґати розташовуються по кімнатах. На коридорі зустрічаю колишнього свого професора математики зі станиславівської гімназії, Павла Чайківського, якому пригадуюся. Увечорі за установленими в підкову столами засідає ціла делеґація до спільної вечері. Посередині президія делеґації, Командант і Штаб Осадного Корпусу — полк. Коновалець, полк. Мельник, підполк. Ю. Чайківський, сотн. Матчак і інші, далі представники міністерства Закордонних Справ. У сусідній кімнаті грає оркестра. Під час вечері, яка пройшла в братерськім настрої, виголошено ряд промов.

[Продовження буде]

СОЮЗОВЦІ! РОЗПОЧИНАЄМО ЮВІЛЕЙНУ КАМПАНІЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З НАГОДИ ЙОГО 85-РІЧЧЯ. ЇЇ МЕТОЮ Є ПРИДБАТИ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЕ ВЕЛИКЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

ЩЕ ПРО ГЕЛІЯ СНЄГІРЬОВА...

(Закінчення зі стор. 1)

ратури СРСР, а також компетентних міжнародних органів захисту прав людини на кричущий факт злочинних дій тюремних лікарів держбезпеки України. Справа ось в чому: в жовтні 1977 р. був арештований органам КДБ УРСР український письменник Гелій Снєгірьов на підставі обвинувачення в антирадянській діяльності. 29 жовтня 1977 року він проголосив голодівку на знак протесту. На 9-ий день його почали силою годувати, але він продовжував голодівку 29 днів. Внаслідок катувань і насильства Гелія Снєгірьова розбив параліч і він став стопроцентним інвалідом.

Використовуючи катастрофічний стан здоров'я письменника, слідчий Чорний і його помічники примусили Гелія Снєгірьова написати покаяння, а згодом перевезли в Жовтневу лікарню м. Києва. До нього не допускають друзів і знайомих, і є підстави думати, що Г. Снєгірьов перебуває на грані смерти.

Внаслідок світової практики голодотерапії давно відомо (і про це знають всі лікарі), що насильне годування голодуючого є недопустимим злочином, який часто кінчається смертю (згадаймо хоча б смерть Гоголя від насильно перерваного посту).

Навіть в найбільш деспотичних країнах з пошаною ставляться до голодівок протесту: адже це єдина зброя цілковито ізольованих від світу людей. Тільки нелюди можуть рішитися на грубе перервання голодівки протесту, виставляючи людину на приниження її гідности і на смертельну небезпеку. Такі факти в тюремній практиці нашої країни — повсюдні! Ось чому трагічний кінець голодівки Гелія Снєгірьова примушує нас звернутися до лікарів Світу з проханням — протестувати проти злочинних дій лікарів — нелюдів органів безпеки.

Вимагаємо від Прокуратури СРСР розслідити справу Гелія Снєгірьова і привести винних до суворої відповідальности.

Українська Громадська Група Сприяння виконню Гельсінкських Угод

7.04.1978

В іншому місці „Бюлетеню" ч.2 пишеться: „Як стало відомо Снєгірьов не є автором опублікованого в газеті („Радянська Україна" з 1 квітня 1978 р.) покаяння".

НІКОЛИ НЕ ПЕРЕЖЕНУТЬ...

(Закінчення зі стор. 2)

ми, якому на ім'я „попит і продаж".

Для людини необзнайомленої хоч з основними принципами науки народного господарства, цих два слова (попит і продаж) можуть виглядати тільки словами без глибшого значіння, але для обзнайомленої людини важливість цих двох чинників є ясною, як сонце. Другим преважливим позитивним чинником вільної системи є чинник конкуренції і коли цей чинник з досвідом використовується, то він є дуже корисним в народному господарстві. При наявності згаданих чинників — на полицях крамниць країни не може забракнути товарів, а в промислі і торгівлі працюватимуть люди з найбільшою продуктивністю, бо вони там знайдуться не завдяки партійної виказки, призначення згори, протекції тощо.

Фактом є, що згаданих чинників не дасться заступити якимсь сурогатом, найбільшою комуністичною ревністю, фанатизмом та кабінетними „плянами" совєтських керівників тому, що ці чинники самі по собі є законами, яких змінити не можна. Тільки погляньмо на наведені порівняльні числа продукції. Вони кажуть так багато. Як добре знаємо, що в Америці ніколи і нікого не саджають до тюрми за невиконання норми тим більше, що та норма тут не існує, а проте американський робітник продукує більше та кращий товар чим продукує совєтський робітник. Він, цей робітник, рівночасно належить до найбільш насиченого споживача в цілому світі. Він є насиченим найрізноріднішим і найкращим асортиментом. Цей факт дає нам запевнення, що Совєтський Союз при його теперішній системі ніколи не здожене Америки.

ПРАВНИЧА КОМІСІЯ ІСТОРИЧНО-ФІЛОСОФІЧНОЇ СЕКЦІЇ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА

та

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ у ЗСА

запрошують своїх Членів та ширше Українське Громадянство до участи в

ДРУГОМУ ЦИКЛЮ ПРАВНИЧИХ ДОПОВІДЕЙ

які відбудуться в наступні дні:

1. **Середа, 24-го січня 1979 р.** ХТО Є ВЛАСНИКОМ ЗЕМЛІ УКРАЇНСЬКОЇ РСР? Із дивовижів совєтського правничого митарства — Д-р ЮРІЙ ФЕДИНСЬКИЙ, професор права Університету Індіяни. Доповідь попередять інавґураційні зазваги голов НТШ й ТУП.
2. **Середа, 21-го лютого 1979 р.** ЗІ СПОМИНІВ ОБОРОНЦЯ ПЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИМИ СУДАМИ В НІМЕЧЧИНІ. В 30-річчя ДІ-ПІ Акту з 1948 р. Д-р ЗЕНОН НИЖАНКІВСЬКИЙ.
3. **Середа 21 березня 1979 р.** ПРАВНЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРЯШІВЩИНИ В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ — Д-р ВІНКЕНТІЙ ШАНДОР.
4. **Середа, 18-го квітня 1979 р.** ЛЕВ ОКІНШЕВИЧ — ІСТОРИК ДЕРЖАВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ: З нагоди появи його книжки Ukrainian Society and Government 1648-1781 у 80-річчя її Автора — Д-р ЯРОСЛАВ ПАДОХ.
5. **Середа 16-го травня 1979 р.** — ШУКАННЯ ІСТОТИ КАРНОГО ПРАВА В НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІСТИЧНІЙ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ — Д-р ЮРІЙ СТАРОСОЛЬСЬКИЙ.
6. **Середа, 13-го червня 1979 р.** — БУКОВИНА НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ 1919 РОКУ Д-р ІВАН НОВОСІВСЬКИЙ.

Доповіді будуть відбуватися

у великій залі ПЛАСТОВОГО ДОМУ в НЮ ЙОРКУ при ч. 144 Другої Аве. на 2-му поверсі від год. 6-ої до 8:30 вечора.

Прохаємо занотувати собі дати доповідей, або й витяти і зберегти цю оповістку.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ

Ярослав Падох, голова НТШ **Володимир Савчак**, голова ТУП

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Вітаємо зі століттям

СТАНИСЛАВА ЛЮДКЕВИЧА

корифея української симфонічної музики, творця безсмертного „Кавказу" і „Заповіту" до слів Т. Шевченка

В ДЕНЬ ВЕЛИКОГО ЮВІЛЕЮ

наші думки і серця з ним

Світове Об'єднання Професійних Українських Музик

Український Музичний Інститут Америки

Українська Музична Фундація

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 18-го січня 1979 р., по тяжкій недузі, відійшла від нас у Вічність, наша Найдорожча МАМА та БАБЦЯ

св. п.

ЄВГЕНІЯ БАЛИНСЬКА

ПАРАСТАС — в п'ятницю, 19-го січня 1979 р., о год. 8:30 веч., в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Ірвінґтон, Н. Дж.

ПОХОРОН — в суботу, 20-го січня 1979 р., о год. 8:30 ранку, з церкви Св. Тройці, 836 Лайонс Аве., Ірвінґтон, Н. Дж., а відтак на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
син — ЮРКО з дружиною ХРИСТЕЮ
внуки — ОКСАНА і ПАВЛО

У глибокому смутку повідомляємо Родину і Знайомих, що 16 січня 1979 р. упокоїлась в Бозі по довгій і тяжкій недузі на 78-му році життя наша Найдорожча Сестра, Бабця і Теща

бл. п.

СОФІЯ КЛИМЕНТИНА ГОДОВАНЕЦЬ

з дому ЗАЛІТАЧ

учителька

ПАНАХИДА — в п'ятницю. 19 січня 1979 р. о год. 8:00 веч. в похоронному заведенні Павла Гаріса, Рочестер, Н.Й.

ПОХОРОН — в суботу, 20 січня 1979 р. о год. 10-ій рано з того ж пох. заведення до церкви св. Йосафата, а звідтам на цвинтар Голі Сепалкер у Рочестері.

Горем прибиті:
сестри — МАРІЯ і СТЕФАНІЯ ЗАЛІТАЧ
внучка — ХРИСТИНА ЖЕЛЕХІВСЬКА з чоловіком БОГДАНОМ
зять — РОМАН ГАВРИЛЯК
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Ділюсь сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 20 грудня 1978 р. відійшла у Вічність

ЛЮБА МАРІЯ ЗАХАРКО

уч. Перемиської гімназії

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ будуть відслужені:

в Перемишлі
в Римі
в Бразилії

ЛЮБА МОСЕВИЧ
100 E. Montgomery St.
Jersey City, N. J. 07302
Тел. 451-8015

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що 16 січня 1979 р. несподівано, упокоївся в Бозі, наш Найдорожчий Тато, Дідо, Брат і Вуйко

бл. п.

ОЛЕКСА ТОМАШЕВСЬКИЙ

на 58-му році життя

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 19 січня в пох. заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в суботу, 20 січня 1979 р. о год. 10:30 р. до церкви св. Юра, опісля на цвинтар св. о. Миколая в Чікаго.

В глибокому смутку:
доньки — КАТЯ з чоловіком БРУСОМ
ҐЕНЯ — з чоловіком ІВАНОМ
внуки — ЕМІ МАРІ, МИХАЙЛО ІВАН
та ближча і дальша Родина в Америці і Україні.

З великим жалем повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що 17-го січня 1979 р. відійшла від нас у Вічність, наша Дорога ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

КАТЕРИНА ДАЦ

нар. 24-го вересня 1904 р. в Україні.

ПАНАХИДА — у п'ятницю, 19-го січня 1979 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Спрінґфільд Аве., Ірвінґтон, Н. Дж.

ПОХОРОН в суботу, 20-го січня 1979 р., о год. 9-ій ранку, з того ж похоронного заведення до церкви св. Покрови при Вашінґтон Авеню, Кліфтон, Н. Дж., де о год. 10-ій ранку відбудуться похоронні відправи, а опісля українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
чоловік — ГРИГОРІЙ
син — ЮРІЙ з дружиною РІТОЮ та доньками ІЄЮ й НАДІЄЮ
донька — ВАЛЕНТИНА ЯКОВЕНКО зі сином МИКОЛОЮ та дружиною ГАЛИНОЮ і донькою ЛЮДМИЛОЮ з чоловіком ВЛАДИСЛАВОМ ВАСИЛАКІ та внуками

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що дня 4-го січня 1979 р. упокоївся в Бозі у Черчі, Н. Дж. Наш Найдорожчий і Незабутній ТАТО і ДІД

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР ГОНЧАР

на 84-му році життя.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОХОРОН відбувся 9-го січня 1979 р. на Українському Православному Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
донька — ЛЕСЯ
внук — ЕРІК

З НАШИХ БУДНІВ

ВЕЧІР СПОМИНІВ

На політичному перелазі в клюбі „Лис Микита" в Ню Йорку панував настрій сантиментально-меланхолійний, мабуть пов'язаний з такою ж кислою надворі погодою. У такому настрої думки линуть найрадше в давнину і вийнятково любовно згадуються минуле. Між присутніми на перелазі патріотами було двох чи трьох сеньйорів, які ще добре пригадували ці незабутні часи, коли за т. зв. „барою" достойно урядував корифей наших театрів і майстер сцени, Й. Й. Гірняк.

— Ех, були! — зідхнув пан меценас, аматор німецького пива. — Шляхетна постать пана директора Гірняка у всьому завдавала тон і відповідний, як говорять німці, „штімунґ". У його присутності ніхто з селепків, будь він випивший чи тверезий, не посмів піднести голосу чи висловитись грубіянським способом, згадати батька-неньку... На фольклорні продукції був призначений окремий час, окрема, так би мовити, вечірня година, коли вже в клюбі не було молоді й українського жіноцтва. Тоді, бувало, шановний маестро сам ініціював аж гок вечір народного гумору, що кінчався, звичайно, незрівняною „Бабою-Ярошихою", в сольовому виконанні нашого корифея.

— А які концерти тут відбувалися! — простогнав над чаркою дядя з козацькими вусами. — Ніби в Карнеґі Голл, чи що... А які славні солісти брали участь, — і з „Думки", і з церковного хору! Згадати б лише знаменитого своїм тенором Колю Приплися, царство йому небесне... Очевидячки, за царствування Йосипа Йосиповича дирекція не посміла б поставити в клюбі анатемської грайочої шафи, що репетує, мов на ґвалт, і вуха вам роздирає!

— Так, Йосип Йосипович мав характер! — похитав головою так званий ливанський амбасадор. — Хоч і не був він, розуміється, політичним однодумцем професора Івана Вовчука, то коли раз стався такий випадок, що хтось з демократів, чи то з дуру, чи в алкоголічному розжалобленні, порвав на шматки портрет професора, роботи пана Ека, — Йосип Йосипович кулею вискочив з-поза бару, вхопив за шиворіт бешкетника і власноручно вибрулив його на Другу евеню, хоч структурою своєю, як знаєте, він скидався радше до Давида, ніж Голіята...

На пропозицію пана меценаса всі зґромаджені в барі патріоти схвалили одноголосно просити Йосипа Йосиповича, щоб зволив прийняти почесне членство перелазу.

На цьому збори закінчено.

Ікер

ВІД ВИДАВНИЦТВА

З уваги на те, що це і наступне число „Свободи" присвячені Січневим Роковинам, переривається тимчасово статтю „Економіка — підставова сила української спільноти" авторства дир. Омеляна Плешкевича. Продовження статті появиться в числі „Свободи", яке друкуватиметься в середу, 24-го січня, з датою четверга, 25-го січня.

У СІЧНЕВІ РОКОВИНИ

(Закінчення зі стор. 2)

українізації російської армії, не звернула особливої уваги на формування національно свідомих і надійних частин, хоч, правда, національно свідомих вояків у той час в Україні не знайшлося б дуже багато, а „проте Центральна Рада знала б тоді, як пише І. Мазепа, на яку дійсно силу вона може покладатися й не опинилася би в тому трагічному становищі, яке утворилося в кінці 1917 і на початку 1918 року в час оборони України від большевицького нападу з півночі".

Брак волі до спільної дії паралізував українців у той важливий період боротьби за утвердження своєї незалежности. Багато українців розпорошилося по різних загонах Махна, Григорієва та „атаманів різних волостей", а рабський дух кидав інших по загонах Денікіна і йому подібних. Це гірка наука для сучасних і майбутніх поколінь, ця правда не повинна повторитися, бо це прокляття пожирало національну енергію і довело до вживання ворожої боротьби.

Українська революція проходила як під кутом національного, так і соціяльного визволення. Гасла „земля й воля" та „вся влада народові" були домінантними. Центральна Рада не розв'язала земельної справи своєчасно. Праві середовища не доцінили соціяльного питання, а ліві не могли позбутися упереджень до своїх, українських землевласників, і це також було причиною того, що українська нація виступала роз'єднано, не творила об'єднаного організму проти спільного ворога. Це роз'єднання лишалося тяжким доком цілого українській нації, що у визвольній боротьбі проти північного сусіда не стояла єдиним національним фронтом.

Не дивлячись на військову поразку і помилки, український народ, одначе морально і ідейно вийшов переможцем. З етнографічної маси, органічно дуже слабо пов'язаної, створилася модерна українська нація. Народ, який був приспаний і віками кастрований, за короткий час свого збудження спромігся поставити — після такої історичної перерви — власну державу. Її вік був короткий, але при тодішній підготованості мас народ й політичного проводу, дивуємся, як вони могли поставити взагалі (чи якийсь інший народ спромігся в таких обставинах здвигнути свою державу?).

Та якою б трагічною не була наявність внутрішнього антагонізму, поразку української революції зумовили зовнішні сили. Відроджена Україна мала проти себе багато ворогів, не тільки цілий большевицько-комуністичний світ, а й білогвардійський. Міжнародна ситуація не сприяла також українському національному рухові. Всі спроби знайти союзника в боротьбі за незалежність не мали успіху. Могутня Антанта помогала нашим західним сусідам, які одночасно з наступом московського „червоного" війська з півночі, „білої" російської армії Денікіна зі сходу, кинулися на західні українські землі (Польща захопила Галичину, Холмщину, Волинь; Румунія — українську Буковину і Басарабію, а в Одесі з'являється французький десант з танками, загрожуючи напасти на українську армію ще з півдня, разом з російськими добровольцями. Великі західні держави жили старою традиційною увою про велику російську державу. Тому Антанта помагала Денікіну та йому подібним, які вели боротьбу проти України, щоб відновити „єдину неділиму Росію".

У першому збройному конфлікті з большевицькою Москвою Україна зазнала поразки, але найновітня українська історія не скінчилася цією поразкою, а навпаки, вона тими січневими актами почалася. Це епохальне зрушення українського народу піднесло високо прапор національної ідеї — ідею свободи, незалежности й соборности.

У тих історичних актах 22-го січня виявлена воля українського народу й вона наклала відбиток на всю подальшу історію України. Цю волю українського народу окупант української землі відверто вже не зміг і не посмів переступати й мусів з нею рахуватися, даючи бодай фіктивну державу в формі т. зв. УССР, національною формою, але „соціялістичною", фактично ж промосковським змістом, покірної окупантові, обсадженої режимом, накиненим Москвою і їй підпорядкованим.

Москва знову пішла шляхом підступу, бо не могла допустити того, щоб позбутися України, як колонії, об'єкту нещадної експлуатації в інтересах нової російської імперії. Тому в сталінську епоху було все спрямоване не тільки на знищення національного самовиявлення, а на знищення українського народу як такого: репресії, розстріли, розкуркулювання, штучний голод, нищення церков і української культурної верстви, вивезення в Сибір, чистка в урядово-партійних органах за національний ухил. Та це епохальне зрушення українського народу московські самодержавники могли лише загальмувати, але його не могли зупинити.

Під час Другої світової війни цей прапор волі високо піднесли вояки Української Повстанської Армії, які черпали надхнення і героїзм з доби Визвольної боротьби, яка дала українцям Крути, Листопадовий чин, Зимовий похід і Базар. Українське свідоме воякцтво в різних арміях чи формаціях намагалося допомогти українському народові, і у своїй боротьбі їм також присвічувала ідея вільної України.

Сьогодні в Україні знову вживають ті методи насилля, які були вироблені в епоху сталінського терору. З численних матеріялів, які продістались на Захід, ясно бачимо, що в Україні поліційний терор спрямований не лише проти національної культури й мови, а й проти української національної думки взагалі.

Але ніякий терор не зміг і не зможе відібрати права українського народу на свою землю і на свою волю, вони залишилися невмирущими й непогашенними, не зважаючи ні на що.

Воля українського народу скріплена кров'ю мільйонів його синів і дочок, і її ніхто не в силі перешкодити. Коли народ у нелюдських умовинах сталінського терору і жахіття Другої світової війни виживає і зберігає свою субстанцію й національну душу, то цьому народові належить майбутнє.

СВЯТО СОБОРНОСТИ...

(Закінчення зі стор. 2)

Раді, винесли рішення створити окрему українську державу на Західньо-Українських Землях (в жовтні 1918 року), речник соціял-демократів, Микола Ганкевич опротестував це рішення, домагаючись негайної злуки тих земель з Українською Державою. Цю заяву повторив на великій політичній маніфестації у Львові посол Семен Вітик і таку думку підтримувала більшість галицького населення.

Тож зрозуміло, що це жадання остаточно перемогло і, хоч створено окрему ЗУНР, то вже 3-го січня 1919 року Українська Національна Рада в імені цієї держави проголосила її злуку з Українською Народною Республікою.

Цю ухвалу повезла 65-членна делегація до Києва і посол Вітик відчитав її на зібранні Трудового Конгресу (тодішнього парляменту) 21-го січня 1919 року. Голова Директорії В. Винниченко проголосив відповідну заяву від УНРеспубліки, закінчуючи словами: „Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. Від нині є єдина незалежна Українська Народня Республіка".

Величезна радість з того приводу найшла свій вияв на другий день 22-го січня на Софійській площі, де під пам'ятником Хмельницького відбулося святочне проголошення злуки всіх українських земель. „Київ був прикрашений килимами і національними прапорами", — згадує один з учасників цього торжества. „На Софійському майдані зібралися тисячі народу та українського війська. Універсал про з'єднання читали два члени Уряду УНР і два Галицького Секретаріяту на всі чотири сторони світу. Були присутні представники чужих держав. По відіграанні національного гимну відбулася дефіляда війська... Ця історична подія відбулася дуже величне і святочно. Це ж злучилися в одну державу розділені віками частини України" (Р. Дашкевич, „Артилерія Січових Стрільців", ст. 134).

• • •

Не місце тут на оповідання про дальшу долю цієї держави і на міркування про причини її розколу й остаточної втрати. Варто тільки згадати, що Симон Петлюра, аналізуючи ці причини, прийшов до висновку, що „ідея соборної України була фразою, якою користувались для святочних промов, деклярацій..." Вину за розбиття приписував він командуванні Галицької Армії і його (цього командування) політиці.

Можливо, що такий погляд надто песимістичний, коли взяти до уваги щирість і добру волю до об'єднання більшости галицького населення та більшої частини його інтелігенції. Інша річ, що ті інтелігенти, виховані в австрійській атмосфері, прибувши на Наддніпрянщину, не найшли її такою, як собі уявляли (той, коли галицькі вояки таких різниць там не відчували). Треба мати на увазі теж надмірну українську емоційність, при якій всі одушевлення минають так скоро, як скоро з'являються; брак належного взаємного пізнання; надмірне прив'язування ваги до політичних ідеологій замість концентрування уваги на загально-національних життєвих проблемах; довговічна і триваюча боротьба чужих сил за українську душу тощо.

Покищо можна думати, що теперішнє положення на Батьківщині радше сприяє взаємному пізнанню, зближенню і єдності українських людей, натомість на еміграції перевагу мають чинники роз'єднуючі і тому тут „соборність уважається вимкою доброю прикметою, але не самозрозумілістю".

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ...

(Закінчення зі стор. 1)

Лос Анджелес: Святочний бенкет і концерт відбудеться в неділю, 21-го січня, о год. 1-ій по полудні, в залі Українського Культурного Осередку. З головною промовою виступили д-р І. Флис.

Лігай Веллі, Па.: Святочний концерт відбудеться в неділю, 21-го січня, в театрі Муленберзького коледжу, в Аллентавні, Па. Головний промовець — д-р Альберт Кіпа.

Мейплвуд, Н. Дж.: У вівторок, 16-го січня, посадник Роберт Ґресмір підписав проклямацію з нагоди „Дня Української Незалежности", а в понеділок, 22-го січня, о год. 10-ій вранці, відбудеться церемонія піднесення українського прапора біля міської ратуші.

Боффало: Святочний бенкет відбудеться в суботу, 27-го січня, о год. 7-ій увечері, в готелі Статлер-Гілтон. Головний промовець—професор д-р Лев Добрянський.

Піттсбурґ: Академія відбудеться в неділю, 28-го січня, о год. 4-ій по полудні, в залі місцевої православної церкви. Головну доповідь виголосить проф. Іван Вовчук.

Йонкерс, Н. Й.: В неділю, 21-го січня по полудні, відбудеться святочна академія в місцевому домі СУМ Америки. Головний промовець — професор д-р Константин Савчук.

Омага, Неб.: Святочна академія відбудеться в неділю, 21-го січня, в церковній залі після Богослужень в наміренні українського народу в місцевій українській католицькій церкві.

Джерзі Сіті, Н. Дж.: Академія відбудеться в неділю, 28-го січня, о год. 4-ій по полудні, у великій залі місцевого Українського Народного Дому. Головний промовець — ред. Володимир Левенець.

Повіт Нассау, Н. Й.: Академія відбудеться в неділю, 28-го січня, о год. 4-ій по полудні, в залі Українського Католицького Центру в Юніондейлі, Н. Й.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ МАКОВСЬКА, членка УНС Відд. 112 з Парма, Огайо, померла 15 листопада 1978 на 79 році життя. Нар. 1899 р. в Україні; Залишила у смутку дочку Стефанію. Похорон відбувся 18 листопада 1978 р. на Голі Крос цвинтарі в Клівленд, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Мері Капраль, секр.

ПЕТРО ЯЦІВ, член УНС Відд. 50 в Лорейн, Огайо, помер 9 грудня 1978 на 90 році життя. Нар. 1888 в Україні; членом УНС став 1933 р. Залишив у смутку 6 синів, 3 дочки, 19 внуків, 9 правнуків і 4 пра-правнуків. Похорон відбувся 12 грудня 1978 р. на цвинтарі Рідж Гілл Меморіял Парк в Лорейн, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Людмила Кичун, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!